

Federation
for Women
and Family
Planning

Stowarzyszenie Association
Interwencji For Legal
Prawnej Intervention

BULGARIAN
HELSINKI
COMMITTEE

Prohlášení nevládních organizací ze střední a východní Evropy k budoucnosti Evropského soudu pro lidská práva

„Dlouhodobá budoucnost Evropského soudu pro lidská práva“ (anglicky „The Long-Term Future of the European Court of Human Rights“) je název konference svolané do norského Osla na 7. – 8. dubna 2014. Konference, pořádaná pod záštitou Rady Evropy, bude jednou z nejdůležitějších debat o budoucnosti Evropského soudu pro lidská práva od konference v Brightonu uskutečněné 18. – 20. dubna 2012.

Koalice nevládních organizací ze střední a východní Evropy by chtěla využít této příležitosti a připomenout, proč je vlastně Evropská úmluva o lidských právech tak důležitá. Pocházíme ze zemí, ve kterých Úmluva a Evropský soud pro lidská práva daly do pohybu významné změny směrem k demokracii a přinesly zásadní pokrok v ochraně lidských práv. Z toho důvodu považujeme za svou povinnost vyjádřit se k probíhající debatě. Naše pozice se k tomu zdá příhodná, protože jsme sami viděli, jak může Soud ovlivnit rozhodovací praxi domácích soudů, pokud jde o nápravu systémových nedostatků v jednotlivých zemích během jejich přechodu k demokracii.

Filozofické a politické základy Rady Evropy vyšly z boje a odporu proti nacizmu a fašizmu, z víry, že hrůzy a zločiny jimi způsobené se už nikdy nesmějí opakovat. Lidé, kteří tento systém založili, chtěli vybudovat jednotnou Evropu na bytelném základě pevně sdílených hodnot a idejí. A právě díky těmto hodnotám a díky státům, které se k nim zavázaly, tento systém existuje a vzkvétá již více než 60 let.

Jedním z klíčových prvků pokroku a úspěchu celého systému je respekt k judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a řádná implementace jeho rozsudků na úrovni států.

Se znepokojením pozorujeme, že v některých členských státech se začalo s vehementními útoky na Evropský soud pro lidská práva a se zpochybňováním jeho legitimacy. To se projevilo v pokusech jej reformovat, v pokusech omezit možnost podat k Soudu stížnost, například prostřednictvím zavedení poplatků nebo povinného zastoupení právníkem. Z toho nepřátelského postoje také vycházejí neuctivá politická prohlášení ohledně Soudu a kanceláře Soudu. Takové jednání může mít dopad na jednotlivce, obhájce lidských práv i nevládních organizace v zemích, ve kterých je Soud často jejich jedinou nadějí na spravedlnost. Jiné státy zase využívají veškeré dostupné prostředky (např. tzv. „prostor pro uvážení“), aby rozhodnutím Soudu ve sporných případech mohly oponovat.

Ve světle těchto problémů se domníváme, že by členské státy měly přistupovat k budoucnosti Evropského soudu pro lidská práva velmi zodpovědně. Záchrana Soudu a systému ochrany lidských práv by se měla stát evropskou prioritou. Jednotlivé státy by měly znovu potvrdit svou vůli plnit závazky, které jim vznikají účastí na Úmluvě. Je potřeba vrátit se k fundamentálním idejím Úmluvy, ale také dát Soudu nezbytnou institucionální a finanční podporu. Již léta se o tom mluví, ale dosud to, obzvláště v období ekonomické krize, nevyústilo v konkrétní a smysluplné činy. Svou roli v tomto procesu by měl hrát i samotný Soud – rychlým přezkoumáním strategických případů by kancelář Soudu mohla svou důvěryhodnost a pozici jedinečně posílit.

Systém Evropské úmluvy je často kritizován a velké množství případů čeká na projednání. I přesto je po celém světě považován za nejúčinnější existující mechanismus ochrany lidských práv. Jiné části světa ho mohou Evropě jen závidět. My si myslíme, že důvěra v tento systém by mohla sjednotit Evropany okolo ideje základních lidských práv. A postarat se o to je naší společnou evropskou povinností. A proto my, níže podepsané nevládní organizace, chceme vyzvat účastníky konference, zaměstnance Rady Evropy, zástupce států a evropské nevládní organizace, aby se zamysleli nad nynějšími potřebami tohoto systému.

- Association for Legal Intervention (Polsko)
- Association for the Defense of Human Rights in Romania - the Helsinki Committee, APADOR (Rumunsko)
- Astras Central and Eastern European Women's Network for Sexual and Reproductive Rights and Health
- B.a.B.e., Budi aktivna. Budi emancipiran (Chorvatsko)
- Belgrade Center for Human Rights (Srbsko)
- Bulgarian Helsinki Committee (Bulharsko)
- Czech Helsinki Committee / Český helsinský výbor (Česká republika)
- Helsinki Foundation for Human Rights (Polsko)
- Human Rights Action (Černá Hora)
- Human Rights Center (Estonsko)
- Human Rights House Zagreb (Chorvatsko)
- Human Rights Monitoring Institute (Litva)
- Hungarian Helsinki Committee (Maďarsko)
- Iuridicum Remedium (Česká republika)
- Latvian Center for Human Rights (Lotyšsko)
- League of Human Rights / Liga lidských práv (Česká republika)
- Polish Society of Antidiscrimination Law (Polsko)
- Sarajevo Open Center (Bosna a Hercegovina)
- The Peace Institute (Slovinsko)
- Via Iuris (Slovensko)
- YUCOM Lawyers' Committee for Human Rights (Srbsko)